

Bratislava 27. januára 2017
Číslo: MF/008505/2017-297

Vážený pán prezident,

ďakujem Vám za Váš list, ktorým sa pýtate na hodnotu za peniaze v prípade obchvatu mesta Prešov. Vážim si Váš záujem o prebiehajúci projekt hodnota za peniaze, ktorý vláda spustila s cieľom zvýšiť efektívnosť využívania verejných financií.

V prílohe posielam informáciu o pohľade Ministerstva financií SR na túto investíciu z pohľadu hodnoty za peniaze na základe v súčasnosti dostupných informácií.

V súčasnosti spolupracujeme s Ministerstvom dopravy a výstavby SR na identifikácii najvhodnejšieho riešenia obchvatu mesta Prešov. Prebieha aktualizácia štúdie realizovateľnosti, ktorá na základe spresnených odhadov o doprave v Prešove a okolí znovu posúdi všetky alternatívy riešenia súčasnej situácie v meste. O výsledkoch nového posúdenia Vás budem informovať.

S úctou

Príloha podľa textu.

Vážený pán
Andrej Kiska
Prezident Slovenskej republiky
Bratislava

Príloha: Informácia o projekte obchvatu Prešova z pohľadu hodnoty za peniaze

Abstrakt

Prešov je dopravne preťažený. Ministerstvo dopravy a výstavby SR (MDV SR) plánuje postaviť obchvat mesta zložených z diaľnice D1 a rýchlostnej cesty R4 za takmer 900 mil. eur. Navrhované riešenie neprináša najvyššiu hodnotu za peniaze. Väčšina dopravy v Prešove je zdrojová alebo cieľová (teda z a do mesta). Obchvat teda v meste dopravu odľahčí len čiastočne. Prešovu čiastočne pomôže mimoúrovňová križovatka na juhu mesta (pri ZVL) a dokončenie 4-prúdovej „Nábrežnej komunikácie“, ktorá kopíruje trasu plánovanej D1 približne o kilometer bližšie k centru mesta. Obe stavby by mali byť dokončené v roku 2017. Ďalšie úpravy ciest I. triedy v Prešove môžu zvýšiť priechodnosť mestom do dvoch rokov. Odporúčame adresovať dopravné problémy v Prešove projektmi, ktoré sa javia ekonomicky efektívnejšie. Ide o polovičné profily, alternatívne trasovanie R4 a posúdenie výstavby novej trasy cesty I/68. Ušetrené financie môžu byť využité na realizáciu dopravných riešení v Prešove s vyššou pridanou hodnotou, ako aj lepšie využitie verejnej dopravy (MHD a vlaky). Pre kvalifikované posúdenie výhodnosti všetkých stavieb, variantov a výber najlepšej z možných alternatív je potrebné dodržiavať zásady hodnoty za peniaze pri celom výbere dopravných riešení pre mesto Prešov.

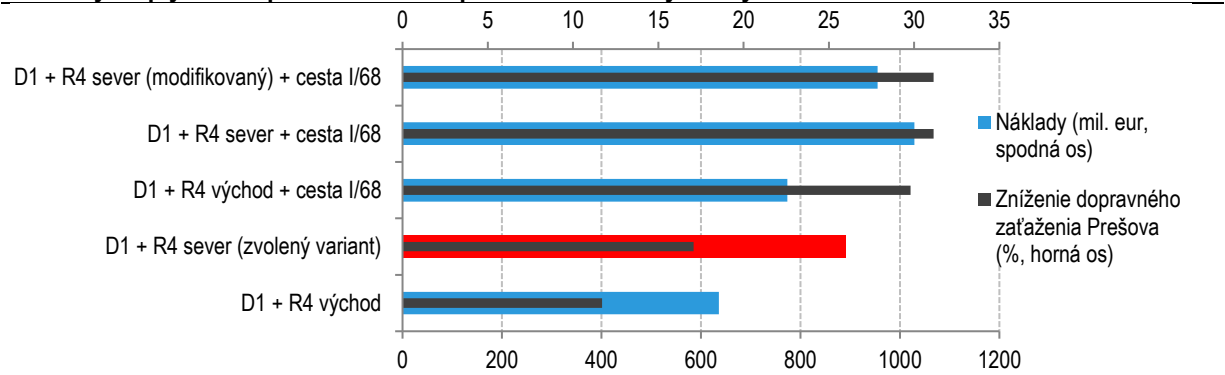
Informácia

- Prešov je dopravne preťažený. MDV SR plánuje postaviť diaľnicu D1 Prešov západ – Prešov juh za 356 mil. eur (bolo skončené verejné obstarávanie) a rýchlostnú cestu R4 (tzv. severný variant) za 535 mil. eur. Úsek D1 bude jedným z posledných na severnom koridore Bratislava – Košice a spolu s R4 má vytvoriť obchvat mesta Prešov.
- Druhou možnosťou posúdenou v štúdiu realizovateľnosti je spojiť úsek D1 s východnou trasou R4 za 280 mil. eur. Obe varianty je možné doplniť o výstavbu novej štvorpruhovej trasy cesty I. triedy I/68 v meste Prešov za 138 až 150 mil. eur.
- Pre úsek D1 Prešov západ – Prešov juh v súčasnosti prebieha dopracovanie projektu potrebné pre posúdenie vplyvov na životné prostredie, ako aj prepracovanie dopravného modelu a analýzy nákladov a prínosov na základe nového dopravného prieskumu. Obe sú nevyhnutnou podmienkou pre schválenie financovania z EÚ fondov.
- Preferovaný variant zo strany MDV SR odľahčí dopravu v meste len o 17%. Doprave by najviac pomohlo aj vybudovanie novej cesty I/68 – s obchvatom spolu o 31%. Takmer rovnaký dopad na odľahčenie dopravy (30%) môže mať lacnejší variant s východnou trasou R4 a cestou I/68.
- Podľa projekcie dopravy bude úsek D1 Prešov západ – Prešov juh aj po vybudovaní severného obchvatu R4 druhým najmenej vyťaženým úsekom na D1. Dôvodom je nízky podiel tranzitnej dopravy v Prešove. Zdrojovej a cieľovej doprave by obchvat pomohol len obmedzene.
- Avšak predpoklady o charaktere a raste dopravy sú v súčasnosti aktualizované na základe najnovších dopravných prieskumov. Na ich základe bude možné presnejšie posúdiť prínos navrhovaných alternatív.
- Plánované úseky by mali byť s nákladmi 45 mil. eur za km (úsek D1) a 39 mil. eur za km (úsek R4) jedny z najdrahších za posledné roky. Dôvodom môže byť okrem náročného terénu a troch tunelov aj použitie betónovej konštrukcie vozovky na úseku D1, pri ktorej nebola porovnaná výhodnosť betónu oproti asfaltu. Súčasťou stavby je aj zložitá križovatka s R4 a stredisko údržby.
- Výstavba v polovičnom profile nebola posúdená v štúdiu realizovateľnosti. Na základe skúseností z iných projektov by mohla usporiť približne 30% investičných nákladov. Modifikované trasovanie R4 sever bez jedného tunela by mohlo znížiť náklady o približne 102 mil. eur. Východný variant obchvatu R4 by znížil náklady o 255 mil. eur oproti v súčasnosti preferovanej alternatíve.
- Doprave v Prešove pomôže rozostavaná čiastočne mimoúrovňová križovatka na juhu mesta pri ZVL a dokončenie štvorpruhovej „Nábrežnej komunikácie“, ktorá kopíruje trasu plánovanej D1 približne o kilometer bližšie k centru mesta. Obe stavby by mali byť dokončené v roku 2017. Ďalšie možnosti riešenia dopravy v Prešove neboli

posúdené. Je potrebné zvážiť zvýšenie kapacity križovatky na severnom konci „Nábřežnej komunikácie“ s cestou I/18 privádzajúcou dopravu zo západu a východu a rozšírenie posledného úseku cesty I/18 na štvorpruhovú.

- Podstatne viac by mal byť využitý potenciál verejnej dopravy, predovšetkým na železničnej trati Sabinov – Prešov, kde dnes vlaky medzi 7:00 a 11:00 jazdia len v 2-hodinovom intervale.
- MDV SR aktualizuje štúdiu realizovateľnosti k projektu.

Náklady a vplyv na dopravu v Prešove pri alternatívach výstavby obchvatu

Zdroj: MDV SR, Štúdiá realizovateľnosti

Odporúčania

1. **Nové dopravné prognózy.** Je nevyhnutné namodelovať novú prognózu dopravy pre navrhované úseky D1 a R4, ktorá vychádza z nového smerového prieskumu s aktuálnymi dátami o cieľovej/zdrojovej a tranzitnej doprave. Prieskumové dáta je potrebné doplniť o údaje o smerovaní nákladnej dopravy z mýtného systému. Namodelované dopravné zaťaženie by malo slúžiť ako východisko pri ďalšom rozhodovaní o postupe v prípade uvažovaných trás R4.
2. **Samostatná analýza nákladov a prínosov všetkých možných riešení.** Na základe nových dopravných prieskumov odporúčame zrealizovať samostatnú analýzu nákladov a prínosov jednotlivých stavieb (nová cesta I/68, R4 severný obchvat, R4 východný obchvat vrátane ich užších profilov alebo lacnejších trasovaní), z ktorých sú nakombinované väčšie varianty. Odporúčame posúdiť realizáciu úseku D1 Prešov západ – Prešov juh v polovičnom profile, ako aj opatrenia na cestách I. triedy.
3. **Multimodálne hľadisko.** Analýza by mala posúdiť možnosti na zníženie preťaženia cestnej siete všetkými dopravnými módmi, najmä mestskou hromadnou a vlakovou dopravou.
4. **Kvantifikácia a jasné vyhodnotenie všetkých kritérií.** Je nevyhnutné finančne kvantifikovať čo najviac vplyvov, vrátane technického hľadiska, vplyvov na životné prostredie, bezpečnosti, atď. Už dnes na to existujú zaužívané ekonomické nástroje. Vplyvy, ktoré nie je možné spoľahlivo vyčíslieť (napríklad vplyvy na obyvateľstvo, ekonomický rozvoj regiónu), by mali byť vyhodnotené podľa jednoznačných a presne určených kritérií.
5. **Dodržiavať zásady hodnoty za peniaze pri celom výbere vhodného variantu.** Každá štúdia by mala na začiatku vhodne pomenovať riešený problém, zdefinovať výsledkové ciele a rôzne alternatívy, ktorými ich možno dosiahnuť. Následne, na základe spoľahlivých údajov a prieskumov, kvantifikovať všetky verejné náklady, prínosy a neistotu. Nakoniec by štúdia na základe ich súčasnej hodnoty mala vybrať riešenie, ktoré prináša najvyššiu hodnotu za peniaze.